

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Angelos in cœlo Empyreo, quam alibi creatos esse longe probabilius
vniuersim de omnibus est.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

QVÆSTIO III.

Vbi nam loci Angeli creati sint?

E ubi proprio, & loco extrinseco Angelis locatis inquitur; nam de intrinseco ubi, seu presentia sua vnumquemque illorum (in quocumque illa sit) creatos esse certum, & extra controuersiam est; sicut de reliquis; quæ quomodolibet producantur, & primo existunt.

CERTAMEN I.

Angeli in calo Empyreo, quam alibi creatos esse longe probabilius vniuersim de omnibus est.

Augustinus II de Genesi ad litteram aliquorum Arcert sententiam, qui putarunt, non omnes Angelos in calo creatos fuisse, sed aliquos tantum: nempe Angelos bonos; Dæmonum vero, seu malorum Angelorum nullum ibi, sed in mundo corporeo, & inferiori, omnes creatos fuisse. Existimabant enim Angelos malos natura etiam diuersi generis ab Angelis bonis, & imperfectiore loco fuisse creandos, & primo locandos; Angelos vero bonos superiore, & perfectiore, ut naturalis eorum Dignitatis ordo in locis etiam seruaretur. Rationem hanc non reiecit Augustinus, quæ, si, supposita dignitatis inæqualitas subsisteret, rem congruentissime suaderet. Hoc vero suppositum admittere Augustinus non audeat: quia ea naturæ, & generis diuersitas, & inæqualitas, atque Angelorum malorum, præ bonis inferioritas, nunquam ex scriptura colligi potest, ego vero non solum id asserere obinde, non audeo, sed non possum ex scriptura, & Patribus non negare. Constat enim ex eis Luciferum malorum omnium Angelorum Principem, & antesignanum ex suprema Hierarchia, & Choro Angelorum, & supremum Angelorum, fors omnium, fuisse, qui proinde naturæ excellentia, ceteris præstaret: iuxta cuius maioris, minorisve excellentiæ, gradus superioris, inferiorisque ordinis, Hierarchiæ, & Chori Angelorum naturaliter disponendæ erant, ac, iuxta Dionysium, cæterosque Patres, & scholasticos, dispositæ sunt. Ergo præfata sententia, & fundamentum temerarium, ut minimum erit.

1. Rupertus I. in Genesi. c. 11. de loco ubi Angeli creati, & primo locati sunt, in calo Empyreo creatos negat, sed solum in calum translatos per gratiam ubi autem creati primum fuerint, & collocati, vnde postmodum per gratiam in calum transferrentur, non designat, ut ex hisce ipsius verbis claret. *Non magis Angeli facti sunt in calo, quam homo plasmatus, in paradiso est: sicut scriptum est & ita nimirum, & Angeli extra paradysum conditi, & in calum translati, non natura, sed gratia calum inhabitant.* Quibus à loco creationis ipsorum, etiam terrenum paradysum excludit, nec determinat, an in terræ parte alia, & aquis, æthere fuerint creati. Quantum ergo ex his possum coniectari in loco creationis Angelorum de omnibus æque fortis esse, nec bonis superiore, malis vero futuris deteriore contigisse, neutris vero naturæ iure Empyreum debitum datumve fuisse, sed alium quempiam extra paradysum tamen, locum calo inferiorem. Illud vero per gratiam de gratia iustificante, non intelligit; siquidem Angeli omnes in gratia creati sunt, ut Rupertus ipse non ignorauit, estque Patrum, & scholasticorum communis conclusio, ut videbimus, d. 3. vnde eodem loco, quo creati sunt gratiam habuisse, ne-

que ea, super eam alio fuisse translatus est certum. Tercio, nec nomine gratiæ intelligit in ea permanentiam per præcepti obseruationem: sic enim transgressores Angeli eo translati non essent, neque ascendissent, quod minus confone scripturis, & communi Patrum, & scholasticorum diceretur, ut certum videbimus. Secundo Rupertus de Angelis omnibus vniuersim ait, per gratiam ex loco creationis fuisse translatos in calum: quare, & sibi contradiceret, si de gratiæ permanentia, per obseruationem præcepti, nomine gratiæ loqueretur. Gratiæ igitur nomine, non habituale, & iustificante, siue obseruatione præcepti permanentem, siue primo Angelis collatam intellexit, sed quatenus quicquid ultra naturæ debitum, siue extrinsecum, & inhaerens, siue adhaerens solum, & extrinsecum (ut locus est) alicui donatur, gratia dicitur.

3. Communis Theologorum omnium, nostræque proinde, conclusio sit: Angelos in calo Empyreo fuisse à Deo creatos. Ita Beda, tom. 4. lib. exameron. lib. init. Hugo de S. Victor, tract. 2. sum. sententiam, c. 1. Isidorus relatus à S. Thom. 1. p. q. 61. 2. 2. corp. ex scholasticis Magist. in 2. cumque eius commentatores omnes ad vnum. S. Thom. ibi, & citato loco primæ partis, ubi interpretes omnes. Caietan. Bannez, Molina, Valentia, Ioann. Prapontius & reliqui ex nostris Vasquez d. 2. 3. c. 2. Ariaga cit. d. 2. de Angel. sect. 4. quoad eorum in calo creationem, ait, quoad Empyreum, si cali vulgari, & communi diuisione numerentur, hæret atque negant sententiæ Soarj, iam referendæ adhærere, potius videtur. Quirous citat. d. 10. sect. 1. Soarj igitur 1. de Angelis, c. 1. in calo quidam creatos angelos dicit, Empyreum, tamen inferiori, disiciendis suis argumentis, probatur conclusio, quæ perfectioni naturæ, & substantiæ debetur naturaliter, nobilior locus, quam imperfectiori, ubi existeret, & locetur: ergo perfectissimæ substantiæ, & naturæ ex creatis, nempe Angelicæ, debetur perfectissimum ubi, & locus, ut existat: atqui hic calo Empyreum est: ergo in calo Empyreo creatus est. Probatur postrema hæc consequentia (nam cetera, & de his, & experientia locorum, ubi creata reliqua sunt loca patent) cum enim ubi primum creati sunt in loco Angeli extierint, ne in Empyreo tunc extierint, in debito ipsis loco naturæ iure non extierint: & quamuis id, ita à Deo fieri plane poterit, ex altissimo motiuo, & ratione, quam satisfaciendi debito ordini, & iuri naturæ, fieri solummodo potuit. Similem huic rationem ex munere Angelorum præfatiæ rebus, initio creatis, efformauit S. Thom. citat. art. 3. Præfati enim, & capiti, quæ politiorum rerum supremus, & eminentissimus præ ceteris locis debetur.

4. Ab authoritate probari satis apte conclusio potest, ex Iudæ epistola, num. 6. ubi dicitur: Angelos malos amississe locum, transgressione, quem seruare obedientia possent, & obediens Angeli seruauerunt: atqui hi seruauerunt locum Empyreum: ergo, & illud amiserunt mali Angeli transgressione: ergo Angeli omnes ante obedientiam bonorum, & malorum transgressionem in Empyreo erant: id certum ex eo loco, inde vero. Inferitur secundo: ergo, & in calo creati sunt; sed consequentia hæc non est ita legitima. (Vt notauit Vasquez noster citat. c. 2. ad illationem similem casus Diaboli de calo, vulgatiore interpretatione Patrum quos retulerat, c. 1. minus ibi genuina, admissa ad id Lucæ 10. Videbam Satanam, sicut fulgur de calo cadentem: & ex prælio Michaelis cum Dracone, seu Lucifero, & malis Angelis commisso in calo, iuxta Apocalyp. 12. (quod de obedientia, & transgressionem, illa prima Angelorum fuisse, incertum est) ab scholasticis nonnullis deduciam) etiam putat) ab scholasticis nonnullis deduciam) esto enim fuerit prælium illud primum in calo, lutoque inde fuerint Angeli transgressores: an non potuerunt Angeli alibi creati in calo postea transgredi? ubi, malique peccare, ac inde turbari, ut viroque loco iuxta præfatas interpretationes dicitur: Ergo illatio ex eis locis, & interpretationibus ducta legitima

legitima non est. Sed certe, & si ita sit, si ex duobus postremis locis inferatur ex Iude vero textu paulo attentius perpenso legitima illatio videtur. Sic enim ait: *Angeli, vero, qui non seruauerunt suum principatum, sed dereliquerunt suum Domicilium*, quibus via solum locus minime significatur, sed propria cuiusque domus, & eius dignitati, siue naturali, siue supernaturali, siue ministeriis conueniens. Neque enim domus hospitij, quo quis viator diuertit, & hospitatur, proprium, suum domicilium, & principatus seu dignitatis, suus locus est. Et sane locum illum Luc. 10. *Videbam satanum, sicut fulgur de celo cadentem* casum eius: de celo significatur, atque ad extinguendam inanem gloriam in discipulis, scintillam, quod Demones fugassent, ita commune Patribus est, ut illud negare non liceat, ita Origen. 1. Petiarc. cap. 5. Ambrosi. de fuga sæculi, c. 7. ante med. Chrys. 5. homil. 10. de penitentia ante med. Gregor. Magn. 23. moral. c. 6. alias 7. Theodoret. 5. hæreticar. fabul. c. de Diabolo. Prop. de dimidio temporis Theophyl. c. ad eum locum. Bernard. serm. 2. ad fratres.

5. Secundo probari ex scriptura, & Patribus potest. Quia, ut vidimus, q. 2. Angeli principio creationis mundi creati cum celo sunt. imo celi nomine eorum creatio à Moysè, iuxta Patres plures, narrata: quod adeo verum Augustino visum est, ut celi nomine Angelos solos intelligi, in spatio, quod mox celum erat occupaturum, creatos censet. 12. confes. c. 7. Ergo Angeli in celo creati sunt: ergo in celo empyreo. Postrema consequentia adeo certa non est: quia celi primum creati nomine. Perieris. 1. in Genes. ad ea verba capitis primi. *Creauit Deus celum*, non Emphyreum solum, sed sydereum etiam, & reliquos cœlestes orbes à nobis spectabiles, & quibus elementalis ignis subsideat, contineri fundamentis, non incongruis, & quibus Soarium supra, & alios recentiores, in suam sententiam traxerit. Verum Emphyreum eo nomine contineri fatetur: quare nec ea sententia admittitur, potius creatio Angelorum in Emphyreo excluditur: cum autem ratio naturalis de debito loco supremo (qui Emphyreum est) creature nature excellentissimæ, & dignitatis naturalis, & supernaturalis, ac ministerij supremi (quæ omnium sententia est Angelus) teneat, cum Emphyreo creatum ex eo loco, & Patrum sententia memorata maiori longe probabilitate, quam esse in alio ex inferioribus celis creatum suadet. Tertio denique: ex eo, quod ex Patrum sententia, Angeli mali statim fere, ac creati fuerunt, peccauerunt, ac illico de celo fuerint proiecti: & communis item Patrum (quos refert Valquez citat. cap. 1. §. 1.) fuerint de celo Emphyreo proiecti iuxta eorum interpretationem ad id Luc. 10. *Videbam satanum, sicut fulgur de celo cadentem* Maxima probabilitate communis, & nostra conclusio deducitur; tametsi, ut dixi num. 3. certa, & irrefragabili consequentia, non inferatur: cum ad eius solutionem ad sententiam Ruperti de translatione Angelorum à loco creationis ad celum Emphyreum (quam Patrum aliorum, & scholasticorum nemo sectatur, ut prorsus fundamento omni destitutam, somniatamque, vel pure arbitriam cogitationem despiciunt, nosque naturali, insuper rationi aduersam satis ostendimus) recurrendum necessario sit.

Restant alia scripturæ loca, ex quibus vrgentius (me saltem iudice) conclusio nostra probatur; ea vero commodius cert. (ubi de censura in aduersam agitur) adducemus, ne ibi iterum repetantur: quare aduersæ fundamentis occurrere solummodo videtur hic restare. Opponitur primo. Locus præmij, & coronæ, vtpote omnium nobilissimus, via, & pugna incongruus est, ne in beatitudinis amplissima sede peccaretur; ergo in Emphyreo, nec creati Angeli fuerunt, nec viatores, & pugnantes. Respondetur, quo ad pugnam, & viam Patrum memoratorum communi, & Ecclesie sententiæ aduersatur, dicentes in exorcismis suis contra Dæmonem: *Tibi imperat, qui de supernis caelorum ad inferiora demergi præcepit*. Et absolute falsum est antecedens, frequenter enim, & Christoph. de Ortega, de Deo Vno. Tomus II.

semper, de regno possidendo, & per victoriam acquirendo in regno ipso pugnatur: atque in præsentij oportuit ibi pugnari, & peccato inde Demones labi, ne quis loci nobilitati, & dignitate fidat. Via autem Angelorum, non ad locum materiale Beatitudinis, sed ad eam eiusque statum ibi habendum fuit. Opponitur illud Isai. 14. *dixisti in celum conscendam*. Si autem in Emphyreo (quod supremum celum est) Angeli omnes creati sunt, quod aliud superius fuit, in quod Angeli transgressores ascendere possent, & velient. Respondetur primo, cum S. Thom. & communis interpretum eius loci, & scholasticorum: non locum, & sedem materiale superiorem Emphyreo, in quo creatione sua iam erat, Luciferum appetuisse, sed dignitate superiorem, ut ex sequenti contextu satis probatur, vique ad illa verba, *similis ero altissimo*. Ex quo, eodem contextu fors dici secundo posset, appetuisse supra extimas Emphyrei partes supererigendi, ut Deus, immensitate sua supererectus, Emphyreum ambit ac creatis omnibus eminet, celo etiam illo supremo, haudquaquam contentus, sed emittens, ac præsidens: quod scilicet præ superbia sua Lucifer intra creata omnia claudi designaretur. Tertio, quid tandem ex loci superioris supremo impossibilis de facto, appetitione Luciferi arguitur? cum superbia sua ita demum obsecutus eo loci deprehendatur, ut æqualitatem cum Deo non de facto solum, sed prorsus absolute impossibilem, effreni, ultra possibilitatem omnem, ambitionem appetierit?

CERTAMEN II.

Postrema ex scriptura conclusionis probatio,
& de aduersæ censuris.

1. Porro, si caput Isai. 14. vnde obiectio hæc potestrema petebatur, attente expendatur, imò immediatus eius versus 12. nescio, an firmior, clariorque conclusionis nostræ probatio posset in scriptura reperiri. Etenim impendente illa, atque depolarati hæretici Caluini sententia explosa (cuius hæc apud Cornelium nostrum ibi sunt verba: *Crassior etiam ignorantia fuit, quod Luciferum Diabolorum Regem, eique à Propheta hoc nomen inditum esse finxerunt*) Patres, & Interpretes Catholici omnes, imò, & Ecclesia Catholica tota ad vnum, versus 12. 13. & 14. Luciferi Dæmonum Principis à suo ortu ad ruinam, & lapsum, historiam proprio nomine narratam summam ac Regi Babylonis, seu Chaldaeorum, Balthasari, Luciferi imitatori, & superbia, & ruinæ supplicio à Propheta applicitam consonè & constanter intelligunt. Id quod ex contextu ipso patet: cum proprie ibi dicta Dæmonum Principi, metaphorice vero Regi Babylonis conueniant, qui proinde Lucifer à Propheta per cathachresin merito dicatur. Ad rem igitur, & probationem præsentem versus eius capitis duodecimus sic habet: *Quomodo cecidisti de celo Lucifer, qui mane oriebaris? corruisti in terram & pro Lucifer*. Ex Hebræo. *Helal fili aurora* tota lingue eius proprietate, & rigore vertendum. Ex Græco, & 70. interpretibus *aurorifer*. Arabica, & Alexandrina versio; *Quomodo cecidisti stella aurora de celo oriens in diluvio*. Iam non solum Lucifer, sed Phosphorus ex Græca stellæ (cuius nomine Dæmonum Princeps insignitus primum est, & inde à Propheta per Cathachresin Rex Babylonis, ut diximus) voce dici posset. Certe, eadem hæc stella occidit soli, siue eius occasum præcurrens: *Hesperus*, ex Græco, seu *vesperugo*, nuncupatur: quare illa splendidus ortus, & interitus, seu ab illo casus, cum Luciferi Dæmonis, tum sub illo, tanquam typo Regis Babylonici quantum rebus in animis fieri potest, representatur.

2. Verum cum stella his nominibus vocitata Balthasar